

Hoge commissaris te Djakarta (Lamping) aan minister van Buitenlandse Zaken (Stikker), 9 mei 1952

Mede voor Minuor.

Zain vroeg mij kortgeleden of de besprekingen met Supomo zouden worden hervat nu in Indonesië een nieuwe Regering was opgetreden. Ik antwoordde Zain, dat ik uitvoerig door mijn Regering op de hoogte was gehouden van de besprekingen, maar herinnerde hem eraan dat hij wel, ik niet bij de besprekingen was geweest en dat er ook van de verdere staf van het Hoge Commissariaat niemand aanwezig was geweest: hij kon daarom misschien beter dan ik aanvoelen welke de waarschijnlijkheid was van spoedige heropening der besprekingen. Ik voegde als persoonlijke opmerking hieraan toe dat ik eigenlijk de indruk had gekregen dat men van Indonesische zijde weinig verwachtte van hervatting der besprekingen met de huidige Nederlandse Regering, welk standpunt ik mij wel kon indenken.

Zain erkende de juistheid van mijn indruk, maar daartegenover bestond volgens hem een richting in Indonesië, met name onder Parlementsleden, die voorstander was van onmiddellijke voortzetting. Zain vroeg of ik dacht dat de tegenwoordige Nederlandse Regering afwijzend zou staan tegenover een voorstel tot voortzetting der besprekingen. Ik antwoordde, dat de Nederlandse Regering geen afwijzende houding zou aannemen tegenover een verzoek van Indonesische zijde om samen te praten.

Dit gesprek was voor mij aanleiding verder te peilen of de door Zain bedoelde wens tot spoedige hervatting der besprekingen nog avant de verkiezingen, in wijde kring bestond. Tot nu toe heb ik geen aanwijzing in die richting gekregen, maar ik heb Mukarto's opvatting terzake nog niet vernomen. Ik neem aan dat U ermede accoord gaat dat ik een mogelijk streven in die richting niet aanmoedig zonder het odium van weigerachtige houding te riskeren.

Zie ik juist dan staan hier twee scholen tegenover elkaar. Er is een groep die om uiteenlopende redenen spoedige hervatting der onderhandelingen nastreeft: bijvoorbeeld om de zaak 'warm' te houden of uit de vrees dat de nieuwe Nederlandse Regering minder soepel zal blijken dan de tegenwoordige, of ook uit persoonlijke overwegingen zoals het uitzicht op een reis naar Nederland. Daartegenover staat de opvatting dat de missie Supomo voor wat de huidige Nederlandse Regering betreft, toch niets meer zal bereiken, en zeker niet juist voor de verkiezingen, en dat het bereikte resultaat moet worden gebruikt als 'springplank' voor de inwilliging van verdergaande Indonesische wensen in besprekingen met de nieuwe Nederlandse Regering.

Ik had liever gewacht met het geven van deze beschouwing totdat ik Mukarto hierover had gesproken, maar meende beter te doen reeds thans voorlopig te rapporteren in verband met het Anetabericht van hedenmorgen over de uitlatingen van Susanto, dat aldus luidt:

'Het is niet waarschijnlijk dat de Nederlands-Indonesische besprekingen met de delegatie Supomo over de Unie en Irian, die werden onderbroken, zullen worden voortgezet voordat in Nederland verkiezingen zijn gehouden en een nieuwe Regering zal zijn gevormd', aldus verklaarde de Indonesische Zaakgelastigde in Nederland, Mr. Susanto Tirtoprodjo, tegenover PI Aneta's correspondent in Nederland.

De heer Susanto heeft hierover een gesprek gehad met Premier Drees, waaruit bleek, dat van Nederlandse kant bezwaren bestaan tegen een hervatting der besprekingen vóór de verkiezingen.

Van Indonesische zijde was men bereid om onmiddellijk de besprekingen te hervatten, maar men zal thans hierop niet verder aandringen, aldus meldt PI Aneta's correspondent.'